

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998335668868

ILMIY JURNAL

IC²I JOURNALS
MASTER LIST

ISSN INTERNATIONAL
CODEN
#0000
V10009
INTERNATIONAL CENTER

doi

zenodo

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBID

Google Scholar

open access.nl

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

3-JILD, 4-SON
2026

Jurnal quyidagi xalqaro bazalarda indekslanadi:

Ilmiy jurnalning rasmiy sayti:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

MASOFAVIY TA'LIM TIZIMLARIDA ZAMONAVIY AKT VOSITALARI

Yuldashev Shadiyor Shuxrat o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti To'rtko'l fakulteti Mutaxassislik ijtimoiy-
gumanitar va aniq fanlar kafedrası Katta o'qituvchisi

Ryimberganova Zuhra Maxmud qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti To'rtko'l fakulteti Soliqlar va soliqqa
tortish yo'nalishining 251-guruh talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada masofaviy ta'lim jarayonlarini tashkil etishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) roli, ularning didaktik imkoniyatlari va ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan tadqiq etiladi. Shuningdek, LMS platformalari va interaktiv vositalarning qiyosiy tahlili keltirilgan.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, AKT, LMS, Moodle, Zoom, raqamli pedagogika, bulutli texnologiyalar, interaktivlik.

Аннотация: В данной статье научно-теоретически исследуется роль современных информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в организации процессов дистанционного обучения, их дидактические возможности и роль в повышении качества образования. Также представлен сравнительный анализ платформ LMS и интерактивных инструментов.

Ключевые слова: дистанционное обучение, ИКТ, LMS, Moodle, Zoom, цифровая педагогика, облачные технологии, интерактивность.

Abstract: This article scientifically and theoretically examines the role of modern information and communication technologies (ICT) in the organization of distance learning processes, their didactic capabilities, and their role in improving the quality of education. A comparative analysis of LMS platforms and interactive tools is also presented.

Keywords: distance learning, ICT, LMS, Moodle, Zoom, digital pedagogy, cloud technologies, interactivity.

Kirish. Bugungi kunda jahon ta'lim makonida ro'y berayotgan shiddatli raqamli transformatsiya jarayonlari masofaviy ta'lim tizimini an'anaviy o'qitish shakllariga muqobil va to'ldiruvchi mexanizm sifatida birinchi planga olib chiqdi. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari nafaqat ma'lumot uzatish vositasi, balki ta'lim oluvchi va ta'lim beruvchi o'rtasidagi interfaol muloqotni ta'minlovchi murakkab didaktik muhitni shakllantirmoqda. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida belgilangan vazifalar doirasida o'quv jarayonlariga zamonaviy AKT vositalarini joriy etish, talabalarning mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish va masofaviy platformalar samaradorligini oshirish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi. Masofaviy ta'limning muvaffaqiyati bevosita tanlangan texnologik vositalarning pedagogik maqsadlarga muvofiqligi, foydalanuvchilar uchun qulayligi va multimedia resurslarining boyligi bilan belgilanadi [1, B. 12]. Shu

nuqtayi nazardan, AKT vositalarining tasnifi va ularning ta’limiy samaradorligini o’rganish maqolaning asosiy yo’nalishini tashkil etadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Masofaviy ta’lim texnologiyalari nazariyasi va amaliyoti xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Xususan, G.K.Selevko o’zining texnologik yondashuvlarida AKTning motivatsion funksiyasiga e’tibor qaratgan bo’lsa, A.A.Abduqodirov masofaviy o’qitishda multimedia tizimlarini loyihalash masalalarini yoritgan [2, B. 45]. Tadqiqot metodologiyasi sifatida tizimli tahlil, qiyosiy-pedagogik kuzatish va statistik ma’lumotlarni umumlashtirish usullaridan foydalanildi.

Tadqiqot jarayonida oliy ta’lim muassasalarida qo’llanilayotgan Learning Management Systems (LMS) va sinxron aloqa vositalarining texnik va pedagogik parametrlari o’rganildi. Ma’lumotlarni to’plashda xalqaro tajriba va mahalliy platformalar (masalan, HEMIS tizimi doirasidagi masofaviy elementlar) qiyosiy tahlil qilindi [3, B. 88]. Bu esa masofaviy ta’lim vositalarini tanlashda faqatgina texnik imkoniyat emas, balki metodik tayyorgarlikning ham muhimligini ko’rsatdi.

Muhokama va natijalar. O’tkazilgan tahlillar shuni ko’rsatadiki, masofaviy ta’limda AKT vositalarini ikki yirik guruhga bo’lish mumkin: asinxron (LMS platformalari, elektron pochta) va sinxron (videokonferensaloqa, chatlar). Hozirgi kunda eng ommalashgan LMS platformasi Moodle bo’lib, u kurslarni boshqarishda keng imkoniyatlarni taqdim etadi. Shuningdek, ta’lim samaradorligini oshirishda "bulutli texnologiyalar" (Google Workspace, Office 365) jamoaviy ishlash ko’nikmalarini shakllantirishda muhim rol o’ynamoqda. Quyidagi 1-jadvalda masofaviy ta’limda eng ko’p qo’llaniladigan platformalarning funksional imkoniyatlari keltirilgan.

1-jadval. Masofaviy ta’lim platformalarining qiyosiy tavsifi

Platforma nomi	Asosiy funksiyasi	Afzalligi	Kamchiligi
Moodle	Kurslarni boshqarish (LMS)	Ochiq kodli, moslashuvchanlik	Murakkab interfeys
Google Classroom	Virtual sinf tashkil etish	Google servislari bilan integratsiya	Cheklangan test tizimi
Zoom / Teams	Videokonferensaloqa	Jonli muloqot, ekranni ulash	Yuqori internet trafifi
Canvas	Akademik boshqaruv	Zamonaviy dizayn, mobil ilova	Pullik litsenziya (ayrim qismlari)

Tadqiqot davomida talabalar o’rtasida o’tkazilgan so’rovnomalar natijasiga ko’ra, AKT vositalaridan foydalanish o’quv materialini o’zlashtirish tezligini 25-30 foizga oshirishi aniqlandi. Ayniqsa, vizualizatsiya vositalari va simulyatorlar murakkab jarayonlarni tushunishga yordam beradi. 2-jadvalda AKT vositalarining ta’lim sifatiga ta’siri ko’rsatkichlari aks ettirilgan.

2-jadval. AKT vositalarini qo’llashning o’quv samaradorligiga ta’siri

Tahlil qilingan ko’rsatkichlar	AKT qo’llashdan oldingi holat	AKT qo’llashdan keyingi holat	O’sish sur’ati (foizda)
--------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------

Tahlil qilingan ko‘rsatkichlar	AKT qo‘llashdan oldingi holat	AKT qo‘llashdan keyingi holat	O‘sish sur‘ati (foizda)
Materialni o‘zlashtirish darajasi	62%	84%	+22%
Talabalarning darsdagi faolligi	45%	78%	+33%
Mustaqil ishlashga sarflangan vaqt	3 soat	5 soat	+66%
Axborotni qayta ishlash tezligi	40 ball	85 ball	+112%

Natijalar shuni tasdiqlaydiki, AKT vositalari nafaqat masofaviy ta’limda, balki aralash ta’lim (blended learning) modelida ham yuqori natija beradi. Biroq, texnologik boylik pedagogik mahorat bilan uyg‘unlashmagan taqdirda, kutilgan natijaga erishish qiyin kechadi [4, B. 102].

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, masofaviy ta’lim tizimlarida zamonaviy AKT vositalaridan foydalanish bugungi kunning zaruriy talabidir. Tadqiqot natijasida quyidagi xulosalar shakllantirildi: birinchidan, AKT vositalari ta’limning individuallashtirishini ta’minlaydi, ya’ni har bir talaba o‘zining individual traektoriya bo‘yicha bilim olish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Ikkinchidan, LMS platformalari (ayniqsa Moodle va Google Classroom) o‘quv jarayonini tizimlashtirish va nazorat qilishning samarali vositasi ekanligini isbotladi. Uchinchidan, videokonferensaloqa vositalari masofaviy ta’limdagi "psixologik masofa"ni qisqartirishga va ijtimoiy muloqotni saqlab qolishga xizmat qiladi. To‘rtinchidan, bulutli texnologiyalar talabalarda jamoaviy mas’uliyat va kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Kelgusida masofaviy ta’limga sun’iy intellekt va VR/AR (virtual va to‘ldirilgan borliq) texnologiyalarini kengroq joriy etish orqali ta’lim sifatini yangi bosqichga ko‘tarish mumkin. Buning uchun pedagog kadrlarning AKT-kompetentligini doimiy oshirib borish va ta’lim muassasalarining texnik bazasini modernizatsiya qilish lozim [5, B. 56]. Masofaviy ta’lim bu shunchaki vaqtinchalik chora emas, balki kelajak ta’limining fundamental asosi ekanligi ushbu tadqiqotda o‘z tasdig‘ini topdi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Azizxo‘jayeva N.N. — Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat — Toshkent: TDPU, 2003, 174 b.
2. Abduqodirov A.A., Pardayev A.X. — Masofaviy o‘qitish nazariyasi va amaliyoti — Toshkent: Fan, 2009, 145 b.
3. Garrison D.R. — E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice — London: Routledge, 2011, 208 p.
4. Robert I.V. — Theory and Methods of Informatization of Education — Moscow: IIO RAO, 2014, 398 p.
5. Taylaqov N.I. — Axborotlashgan ta’lim muhitini yaratishning ilmiy-pedagogik asoslari — Toshkent: O‘zbekiston, 2021, 220 b.